

Teșu Solomonovici (coord.)

Theodor Loewenstein-Lavy * Mișu Benvenisti *

Lya Benjamin * Harry Kuller * Tiberiu Roth *

Boris Marian-Mehr * Moshe Talmon *

ISTORIA SIONISMULUI DIN ROMÂNIA

**De la sionismul mesianic și mistic,
la Congresul de la Focșani,
Herzl și proclamarea Statului Israel**

Prefață de A.L. Zissu

Cuvântul editorului: Teșu Solomonovici

**Editura Teșu
București**

CUPRINS

A.L. ZISSU: Prefață	5
TEȘU SOLOMOVICI: Cuvântul editorului	6
INTRODUCERE	7
THEODOR LOEWENSTEIN-LAVY	
ISTORIA SIONISMULUI	11
<i>Capitolul 1</i>	
DUPĂ DISTRUGEREA IERUSALIMULUI	13
<i>Capitolul 2</i>	
SIONISMUL MILITAR	14
Luptele pentru recucerirea independenței după căderea Ierusalimului.....	14
Răscoala lui Bar-Kochba.....	16
Armatele evreești sub Hosru al II-lea	19
Armatele lui Abu-Is	19
<i>Capitolul 3</i>	
CAUZELE SIONISMULUI MESIANIC ȘI MISTIC	20
David Reubeni și Solomon Molcho	20
Sabetay Zvi.....	23
Hassidismul și Palestina	25
<i>Capitolul 4 - SIONISMUL NEEVREILOR</i>	
În Anglia. Cauzele simpatiei britanice pentru sionism după N. Sokolov.....	27
Franța și sionismul	30
<i>Capitolul 5</i>	
DIVERSE PROIECTE EVREEȘTI DE RESTAURARE A STATULUI IUDEU	
Ducele de Naxos	31
Moșe Montefiore	32
Începuturile sioniste ale Alianței Israelite Universale	32
Adunarea rabinilor de la Thorn. Hirc Kalischer și Eliahu Gutmacher.....	33
Moses Hess și dr. L. Pinsker	34
<i>Capitolul 6</i>	

SITUAȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A EVREIMII DUPĂ REVOLUȚIA FRANCEZĂ. CRIZA OBIECTIVĂ	36
Situația în ajunul revoluției franceze: poporul evreu devine o clasă socială.	36
Cauzele economice ale emancipării.....	37
Drumul emancipării	37
Începuturile diferențierii sociale. Neproductivitatea economiei evreești	39
Capitolul 7	
ASIMILAREA EVREULUI. CRIZA SUBIECTIVĂ	41
Înțelesul noțiunii asimilare. Definițiile lui Dubnov, Martin Buber și dr. A. Ruppin	41
Resorturile asimilării după Dubnov. Regula asimilării după Ruppin.....	43
Fazele procesului de asimilare după Ruppin	46
Limita asimilării. Teoria necesității asimilării complete în Galuth a lui Klatzkin	52
Consecința asimilării în lumina psihanalizei freudiene	57
Consecvențe pentru atitudinea sionismului față de asimilare. Achad Haam și asimilarea. Polemica R. Weltsch - dr. Iacobi.....	59
Capitolul 8	
SIONISMUL CA SOLUȚIE PENTRU DOUĂ CRIZE	62
Pe tărâm social-economic sionismul preconizează drept soluție a crizei o reproductivizare a economiei evreești, prin concentrare teritorială în Palestina	62
Naționalismul evreesc, consecvența sionismului pentru insul evreu, rezolvă criza sufletească.....	65
Capitolul 9	
ORGANIZAȚIA SAU INSTRUMENTUL DE LUPTĂ	66
Capitolul 10	
HOWEWE-SIONISMUL	68
Bilu și primele colonii.....	68
Conferința de la Kattowitz.....	71
Conferința de la Drusgenik	73
Înființarea Asociației pentru sprijinirea agricultorilor și meseriașilor evrei din Siria și Palestina.....	74
Criza din 1891.....	75

Noua directivă sub influența lui Achad Haam	76
Comitetul din Odessa și sionismul herzlian	77
Activitatea colonizatorie după primul congres din Basel	78
Capitolul 11	
SIONISMUL POLITIC. THEODOR HERZL	80
Începutul aristocratic al activității herzliene. Herzl caută ajutorul finanței evreiești	80
Drumul la popor. Preparativele pentru primul congres	83
Primul congres mondial sionist din Basel	84
Al doilea congres. Creierea Băncii Coloniale	86
Activitatea diplomatică a lui Herz. Principiile de bază. Charterul. Întrevederile cu împăratul Wilhelm al II-lea și cu Sultanul Abdul Hamid	86
Tratativele cu Rusia și Vaticanul	90
Tratativele cu Anglia. El Ariș și Uganda	91
Congresul al VI-lea sionist. Moartea lui Herzl	93
Însemnătatea epocii herzliene	95
Metoda herzliană	95
Capitolul 12	
ACTIVITATEA PÂNĂ LA IZBUCNIREA RĂZBOIULUI. DAVID WOLFSOHN ȘI OTTO WARBURG	98
Situația Organizației sioniste după moartea lui Herzl, Congresul al VII-lea. Alegerea și programul lui Wolfsohn	98
Conferința din Bruxelles. Atitudinea lui Wolfsohn față de nesioniști	100
Întărirea organizației sioniste. Călătoria lui D. Wolfsohn în Africa de Sud și în Palestina	102
Congresul al VIII-lea și începerea activității practice în Palestina	102
Activitatea politică a lui Wolfsohn la Constantinopol, Petrograd și Budapesta	103
Congresul al IX-lea din Hamburg	105
Retragerea lui Wolfsohn. Conferința din Berlin. Congresul al X-lea	105
Activitatea conducerii sioniștilor practici sub Otto Warburg până la izbucnirea războiului. Congresul al XI-lea	106

Capitolul 13

ACTIVITATEA ÎN TIMPUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL.....	108
Principiul neutralității	108
Activitatea biroului sionist dela Copenhaga	108
Situația din Palestina.....	109
Activitatea politică sionistă în timpul războiului.....	109
Legiunea evreiască.....	112
Declarația Balfour	117
Manifestul de la Copenhaga. Conferința de pace și sionismul	118
Comitetul delegației evreiești. San Remo.....	120

Capitolul 14

ACTIVITATEA DUPĂ RĂZBOI. EPOCA LUI WEIZMANN	123
Situația internă a organizației sioniste după război.	123
Comisiunea sionistă palestiniană	123
Conferința de la Londra. Alegerea lui Weizmann.	
Congresul al XII-lea	126
Răpirea Transiordaniei.....	128
Congresul al XIII-lea	129
Tratative pentru lărgirea lui Jewish Agency.....	130
Al XIV-lea congres sionist.....	130
Congresul al XV-lea. Problema consolidării.....	131
Congresul al XVI-lea. Adunarea de constituire a lui Jewish Agency.....	133
Constituția și structura lui Jewish Agency.....	135

Capitolul 15

TULBURĂRILE DIN AUGUST 1930 ȘI CONSECINȚELE POLITICE	136
Problema Zidului Plângerii.....	136
Comisia Shaw	141
Expertiza lui John Hope Simpson	149
Cartea albă Passfield.....	153
Demisia lui Weizmann	155
Declarația Macdonald de revocare a Cărții Albe	157
Politica lui Weizmann	161

Capitolul 16

POLITICILE „CĂMINULUI NAȚIONAL EVREIESC“	163
Congresul al XVII-lea	163

Raportul French din 1935.....	168
Congresul al XVIII-lea	170
Anglia schimbă politica față de „Căminul Național Evreiesc“	174
<i>Capitolul 17</i>	
ISTORIA COLONIZĂRII EVREO-PALESTINIENE	178

TEȘU SOLOMOVICI

TREZIREA SIONISTĂ ÎN ROMÂNIA.....	181
Începuturile emigrării în Eretz Israel	181
Congresul de la Focșani – „capitala sionismului românesc“ (31 decembrie 1881-1 ianuarie 1882)	189
Începe aliaua organizată spre Eretz Israel.....	195
UN CTITOR DE CONȘTIINȚĂ EVREIASCĂ: MOSES GASTER (1856-1939)	203
ADOLPHE STERN ȘI „UNIUNEA EVREILOR PĂMÂNTENI“	207

Dr. LYA BENJAMIN

SIONISM ȘI IDENTITATE LA EVREII DIN ROMÂNIA (sfârșitul secolului al XIX- lea - începutul secolului XX).....	213
Precursori ai sionismului politic în contextul românesc.....	214
TRECEREA LA SIONISMUL POLITIC. PARTICIPĂRI LA CONGRESE ȘI CONFERINȚE SIONISTE MONDIALE. (1897 – 1919).....	222
Mișcarea sionistă și emigrarea pietonilor în anul 1900	228
ORIENTĂRI SIONISTE ÎNTRE 1918-1940: dezbateri, congrese, leadership	237
Tineretul.....	242

HARRY KULLER

SIONISM ÎNTRE ANII 1920-1940	247
---	------------

MIȘU BENVENISTI

SIONISMUL ÎN ANII PRIGOANEI ANTONESCIENE.....	291
Adeziunea fracțiunilor sioniste.....	303

TEȘU SOLOMOVICI

RENAȘTEREA MIȘCĂRII SIONISTE DUPĂ RĂZBOI ȘI

LICHIDAREA EI ÎN ANII COMUNISMULUI 305

UN ORDIN DE LA BEN GURION: „EVREII SĂ PLECE ÎN
ORICE CONDIȚIUNI...” 326

De la „emigrarea haotică“ la „emigrarea isterică“ - „Briha“ 326

Un om al Mossad-ului la București 329

Arestarea celor 7 șlihim (trimiși) ai Ierusalimului. 337

O poveste necunoscută din istoria emigrărilor evreiești. 344

Tracasarea și umilirea deponenților evrei au căpătat
forme grotești..... 346

„LICHIDAREA“ CONDUCĂTORILOR TRADIȚIONALI AI
EVREIMII ROMÂNE 349

Plecarea precipitată a șef-rabinului Alexandru Șafran..... 356

Mișu Benvenisti - un lider sionist pe nedrept uitat 361

VÂNĂTOAREA ANTISIONISTĂ. ARESTĂRI, PROCESE,
CONDAMNĂRI..... 363

Toate procesele împotriva sioniștilor au avut loc în
tribunale militare..... 366

Procesul lui Zissu, Benvenisti, Jean Cohen, Talmon ș.a. 370

BORIS MARIAN-MEHR

AVRAM LEIB ZISSU – PERSONALITATE LUMINOASĂ

A SIONISMULUI DIN ROMÂNIA 387

MOSHE TALMON (MORITZ WEISS)

O MĂRTURIE DE LA IERUSALIM 407

TIBERIU ROTH

ASOCIAȚIA SIONISTĂ DIN ROMÂNIA DE ASTĂZI 415

Amintiri... octogenare 417

Amintiri... din copilărie 418

O revoluție contestată... dar care a schimbat totul 420

O Agenție... Evreiască 422

Adevăruri depre mișcarea sionistă 423

Un nou început..... 424

După 54 de ani..... 426

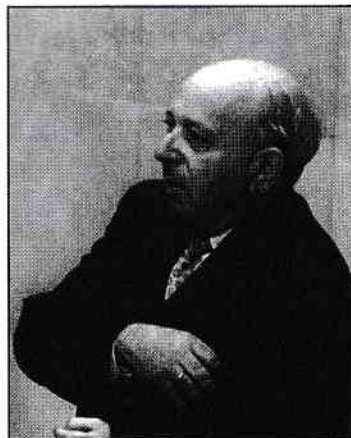
Trecut și viitor sionist..... 428

THEODOR LOEWENSTEIN-LAVY

**ISTORIA SIONISMULUI
DE LA ÎNCEPUTURI PÂNĂ ÎN PREAJMA
IZBUCNIRII CELUI
DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL**

THEODOR LOEWENSTEIN-LAVY

ISTORIA SIONISMULUI

Capitolul 1

DUPĂ DISTRUGEREA IERUSALIMULUI

Istoricii evrei de convingeri asimiliste - și acesta e crezul aproape al tuturor istoricilor din veacul trecut - au stabilit teza luată din doctrina lor politica oportunistă că din clipa căderii Ierusalimului în anul 70 al erei actuale, poporul evreu încetează să fie o națiune și se declasează într-o simplă confesiune. Iar această confesiune trebuie cu necesitate să trăiască în exil, în împrăștiere, să rătăcească printre celalte popoare, spre a-și îndeplini nu știm ce înalt misionarism. Ca și când ar exista o misiune mai mare pentru un popor decât aceea de a trăi în conformitate cu structura-i psihologică; ca și când umanitatea ar putea fi slujită altfel decât tocmai prin desăvârșirea virtuților specifice ale unei națiuni.

Degradarea noastră într-o simplă confesiune păcătuiește nu numai împotriva adevărului, conferind iudaismului un caracter clerical care nu rimează în nici un fel cu conținutul său - dar concepția aceasta confesionalistă ignorează în primul rând istoria evreiască. Ciudată confesiune, aceasta, care continuă să producă bunuri culturale într-o limbă proprie, ca ori și ce națiune. Ciudată confesiune, care urmărește cu înverșunare restaurarea vechei independențe naționale pe teritoriul străvechiu al Pământului Făgăduinții. Ciudată confesiune care organizează șase secole legiuni înarmate spre a-și recuceri patria pierdută. Ciudată confesiune, într-adevăr!

Dacă istoricul însă în loc de a înghesui faptele în teorii preconcepute le lasă să vorbească pe ele limba lor limpede, fără echivocuri - nici o teorie nu e mai ridicolă decât acest pretins

confesionalism judaic. Și totuși, în ciuda istoriei, atât era de înrădăcinată această convingere, încât a fost nevoie de verbul profetic de înaltă tensiune al lui Herzl ca să strige împotriva tuturor teoriilor propozițiunea axială, fundamentală din „Statul Judeu“ - carte și piatră de hotar – „suntem un popor, un popor“. Astfel sionismul deschide noi orizonturi cercetării istoriei și o emancipează de viziunea falsificatoare.

Din clipa chiar a distrugerii statului evreesc independent de către romani, încep încercările de restaurare care îmbracă dealungul secolelor și mileniilor formele cele mai diverse. Elanul vital al poporului evreu îmbracă haine diferite după stilul epocilor și portul târâmurilor pe unde-l duce pribegia.

Dar ținta e aceeași și din totdeauna există deci sionismul. Sioniști sunt și Bar Kochba și Abn Isa; și Beniamin din Tiberiada, și David Reubeni, și Rabi Gerson din Gutov, cumnatul lui Baal Șem Tov. Ceea ce au toți comun, deasupra formelor de manifestare, pe lângă idealul ce-i însuflețește e faptul caracteristic că ei toți sunt purtați, creați chiar de voința populară, de instinctul națiunii, care vede în sionism singura soluțiune posibilă a problemei evreiești. Elanul acesta care nu obosește, care nu decepționează nici când unii eroi ridicați pe scut se dovedesc slabi, elanul acesta are forța primară elementară a puhoiului, a elementelor deslănțuite, care nu pot fi disciplinate în cadre ordonate. De câte ori se vorbește poporului de Sion, toate zagazurile sunt înfrânte, năvalnic și dorul de viață liberă, demnă, de popor între popoare, se manifestează cu un dinamism impresionant. Ce verificare mai trebuie pentru a dovedi că sionismul este unica soluțiune adevărată?

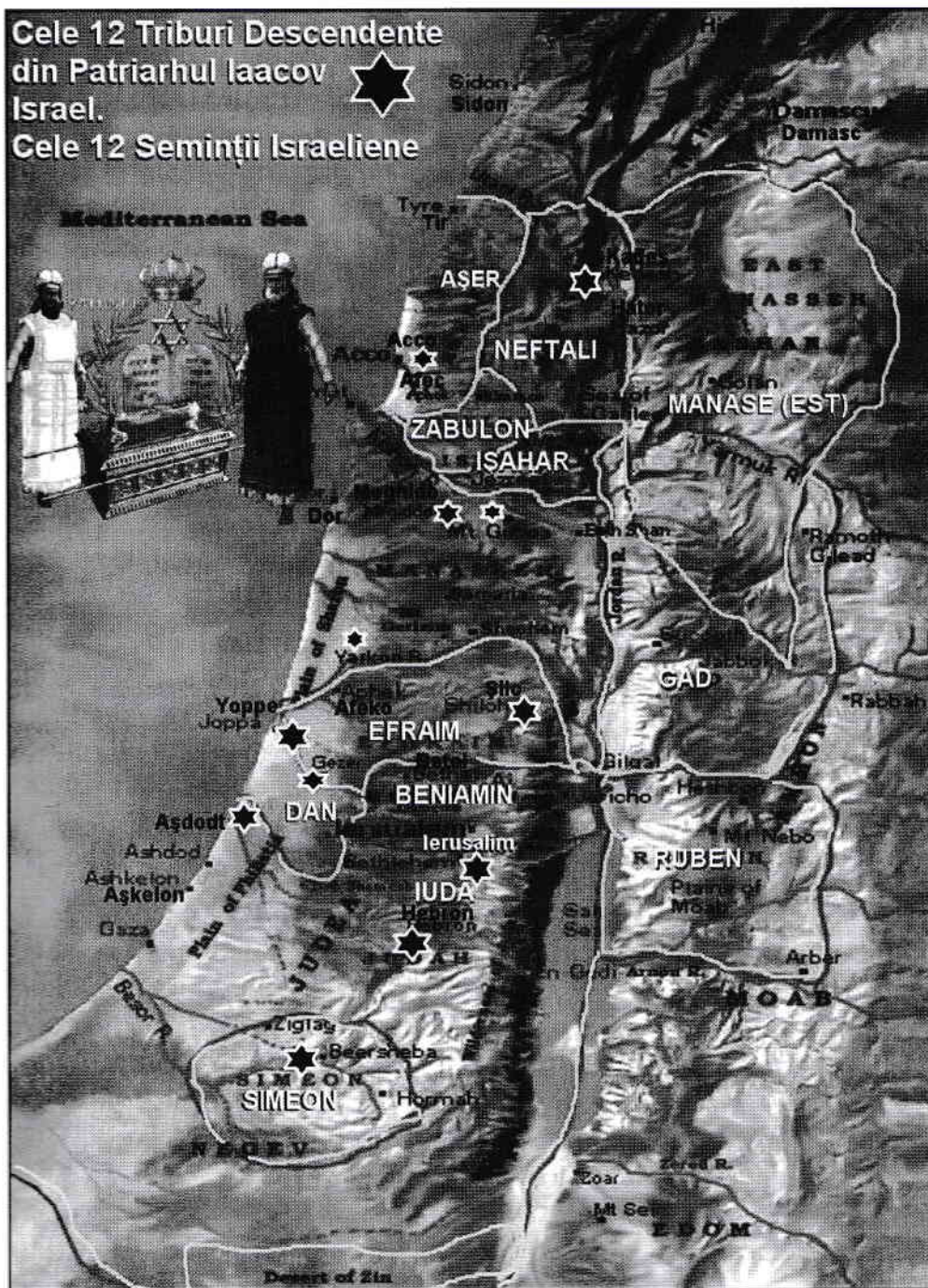
Capitolul 2

SIONISMUL MILITAR

Luptele pentru recucerirea independenței după căderea Ierusalimului

Căderea Ierusalimului în anul 70 al erei actuale n-a însemnat și capitularea zeloților, partidul înflăcăraților adepți ai independenței evreiești, creat de Iuda Galileianul încă sub primul guvernator roman

Cele 12 Triburi Descendente din Patriarhul Iacov Israel. Cele 12 Semintii Israeliene

Israelul biblic

al Iudeei. Trei ani a avut de luptat guvernatorul Bassus, trimis de împăratul Vespasian în Iudeea, până a reușit să supuipe pe rebelii care încă visau o refacere a statului iudeu pe calea armelor. Trei cetăți: Herodaius, Maberus și Masada erau încă în mâinile neînfricaților zeloți. În deosebi ultimile două au dat serios de furcă romanilor.

Cetatea muntoasă Maherus, dincolo de Iordan, era sub comanda tânărului zelot Eliazar. Numai faptul că viteazul Eliazar a fost luat prizonier de romani și amenințat cu moartea, a făcut pe iudeii asediați să se predea, spre a salva viața șefului lor. Succesorul lui Bassa, guvernatorul Silva a asediat cetatea Masada, asezată tot în munte, într-o poziție extrem de favorabilă pe țărmul Mării Moarte. În cetate se aflau 1000 de zeloți cu femei și cu copii, sub conducerea lui Eliazar ben Iair. Asediații s-au apărat cu îndărătnicie, dar romanii au pus foc cetății. Atunci zeloții, spre a nu cădea în mâinile romanilor s-au omorât între ei, iar când vrăjmașii au intrat în cetate n-au găsit decât două femei și cinci copii. Abia acum romanii stăpâneau întreaga Iudee. Zeloții care scăpaseră prin fuga în Egipt, Arabia și Mesopotamia au perseverat să conspire, căci dorința unei vieți independente pentru poporul evreu nu i-a părăsit nici în exil. Astfel zeloții refugiați în Arabia de nord au creat în ținutul Medina o colectivitate evreiască independentă a cărei existență poate fi urmărită până în secolul al VII-lea. Zelotul Ionathan a strâns în juru-i un număr însemnat de evrei și a plecat cu ei în pustiu libian, unde, denunțați guvernatorului de către evreii romanizați, au fost prinși și executați.

Răscoala lui Bar-Kochba

Dar liniștea care a urmat căderii ultimelor trei citadele ale zelotismului era numai temporară. Un incident în timpul domniei împăratului Adrian - care, doritor de pace a acordat evreilor permisiunea de a-și reconstrui căminul și când lucrările de reclădire erau pe punctul de a începe a revenit asupra promisiunii sale - a provocat nemulțumiri profunde în rândurile evreilor și izbucnirea unei revolte era iminentă. Numai cu greu au putut fi liniștite spiritele. În tăcere însă evreii se pregătesc: sapă subterane, înjgheabă depozite cu arme, organizează adăposturi apărate. Istoricul Graetz crede că rabi Akiba, recunoscut ca șef religios al evreimii, ar fi jucat un rol important în pregătirea revoltei. El a făcut chiar o călătorie lungă prin

orașele Asiei mici unde probabil că a făcut propagandă pentru ideea recuceririi independenței statului iudeu. În curând, roadele pregătirilor subterane și ale propagandei se arată. Pe la anul 131 al erei actuale revolta izbucnește. Conducătorul ei este Bar Kochba, iar rabi Akiba ia fățiș atitudine în favoarea răsculaților. În jurul lui Bar Kochba se strâng evrei veniți din toate țările, ba până și samariteni și neevrei se alăturază armatelor evreești. Bar Kochba dispune astfel de o oștire de 400-500.000 de luptători. Guvernatorul Tinius Rufus n-a putut rezista armatelor evreești și romanii se retrag pretutindeni din calea lui Bar Kochba. Împăratul Adrian alarmat de proporțiile răscoalei, care într-un singur an (132-133) pune stăpânire pe aproape 50 de orașe și locuri întărite, trimite în ajutorul guvernatorului său armate din Fenicia, Egipt, Arabia, Moesia și Mauritania. Doi generali pricepuți sunt deasemeni trimiși spre a conduce operațiile: Publius Marcellus, guvernatorul Siriei și Lolius Urbicius, guvernatorul Germaniei de jos. Dar și ei sunt bătuti de Bar Kochba. Îmbătat de succesele acestea - fără să-și dea seama că ele nu însemnau încă victoria - Bar Kochba bate chiar o monetă proprie, ultima monetă evreească.

După doi ani de înfrângeri continue ale romanilor, împăratul Adrian, îngrijorat, trimite de astă dată pe cel mai bun militar al imperiului în Palestina, pe Iulius Sever, guvernator al Britaniei, Sever, sosit în Palestina, constată că situația romanilor e disperată și nu îndrăznește să dea nici o luptă. Noul comandant roman adoptă tactica extenuării forțelor evreești prin hărțueli și asedii îndelungate, în care foamea avea să devie aliatul principal al romanilor. Astfel, încetul cu încetul, cele 50 de cetăți ale evreilor cad din nou în mâinile romanilor. O singură fortăreață rezistă încă: Betar, situată în apropierea mării, unde se retrăsese Bar Kochba cu rămășițele armatelor sale glorioase. Asediul a durat aproape un an și Graetz afirmă că la cucerirea ei Sever a întâmpinat dificultăți mai mari decât Vespasian la cucerirea Ierusalimului. Numai prin trădare a căzut Betarul, în anul 135, în aceeași zi - (9 Ab) tristă coincidență - în care cu 65 de ani în urmă a fost luat Ierusalimul. Legenda povestește că Bar Kochba a fost ucis de un șarpe, căci „dacă Domnul nu l-ar fi omorât, puterea omenească n-ar fi putut-o face niciodată“. Senatul roman luând cunoștință de înfrângerea evreilor n-a decretat-o ca o victoria a romanilor, atât de mari fuseseră pierderile învingătorilor în aceste lupte.

Monede romane. Sus – Iudeea Capta, emisă de romani după cucerirea Iudeei.

La mijloc – coiful de bronz al unui soldat roman descoperit în săpăturile arheologice de la Ierusalim.

Jos – un șekel de argint emis de evrei în timpul primei revolte împotriva romanilor. Pe monedă este inscripționat în ebraică „Ierusalimul e sfânt“.

Betarul a fost transformat într-o baie de sânge, fugarii omorâți ori unde erau găsiți, iar cadavrele lor era interzis de a fi îngropate.

Armatele evreești sub Hosru al II-lea

Pentru câteva veacuri, evreii nu mai fac nici o încercare de a restaura pe calea armelor statul lor. Când însă în anul 614 al erei actuale regele persan Chosru al II-lea pomește să cucerească Palestina din mâinile imperiului bizantin, evreii socotesc din nou vremea potrivită unor fapte militare spre a reintra în posesiunea țării lor. Centrul mișcării războinice devine orașul Tiberiada, unde bogătașul evreu Beniamin își pune în joc întreaga avere pentru organizarea unei armate evreești. La apelul făcut către toți evreii palestinieni, se adună o oștire de 30.000 de oameni, care luptă alături de generalul persan Șarbarța. În Iulie 614 Ierusalimul cade în mâinile aliaților persani și evrei, în a cărei stăpânire rămâne timp de 14 ani. Spre deosebire de Böhm, care afirmă că în acest timp țara a fost sub administrație evreească, Graetz arată că evreii au încheiat o înțelegere cu împăratul bizantin Heraclius, deoarece persanii nu le-au dat ca recompense a alianței lor independența Palestinei. Când persanii se retrag din Palestina, după încheierea păcii cu bizantinii, împăratul Heraclius, ațâțat de călugări creștini, organizează o vastă prigoană împotriva evreilor.

Armatele lui Abu-Isa

Încă în veacul al VIII-lea evreul persan Abu Isa Ispahani (Isac ben Iacob Obadia), care se dădea drept Mesia și a creat secta Isadiților, pomește cu o armată de 10.000 oameni împotriva mohamedanilor spre a cuceri Palestina și a-i reda independența. Dar în luptele cu mohamedanii Abu Isa își găsește moartea.